

3x3 Rathane, NSW

6. izdevums

2025. gada 6. janvārī

Pētījumi Vecrīgas arheoloģijā

Artūrs Tomsons dūšīgi pārvarēja balss aizsmakumu, lai pasniegtu pēdējo referātu – par jauniem pētījumiem Vecrīgas arheoloģijā.

Artūrs ir ‘jaunais’ arheologs (respektīvi, zem 50 gadus vecs). 2012. gadā aizstāvējis doktora darbu Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē par senlatviešu zobeniem. Pēc vairāku gadu darba Latvijas nacionālā vēstures muzejā viņš tagad darbojas kā pašnodarbināts arheologs un arī pasniedzējs.

Referātā Artūrs izstāstīja par piecām pētījumu vietām:

- Valdemāra ielā 1a
- Vecpilsētas ielā 19
- Kalēju ielā 64/66
- Mārstaļu ielā 6
- Sv. Jēkaba katedrālē

Stāstījumu pavadīja liels fotogrāfiju klāsts, kur varējām redzēt visvisādus atradumus, piemēram, māla trauku lauskas, stiklus, žetonus, seglus, tekstilijas, militāras lietas, medību pierādījumus un vēl daudz ko citu. Neizpalika zirga mēsli un suņa skelets! Bija arī interesantas pārrunas par Rīdzenes upi, kuras gultnē atrastas seno kuģu atliekas. Upe tagad aizbērta, bet kur tad ūdens palicis? Laikam jau nekur tālu nav aiztecējis, jo Artūrs smējās, ka arheologs no rīta pus dienu smeļ dubļus un tad tikai uzsāk darbu.

Nobeigumā Artūrs arī pastāstīja par Latvijas Arheoklubu, ko pats vada un kas tagad jau desmit gadus pastāv. Klubs rīko eksperimentālās arheoloģijas vasaras skolu Lucavsalā, kur dalībnieki mēģina dzīvot kā senos laikos (kāds gan slepeni krūmos zobus mazgāja ar šolaiku zobubirsti!) Skolā var mācīties apstrādāt kramu, bronzu, dzelzi, ādas, utt. Esot arī “upurētas” vīstiņas kremāciju eksperimentā. Artūrs būtu ļoti laimīgs uzņemt arī dalībniekus no Austrālijas nākamajā vasaras skolā, šā gada jūlijā. Skatiet <https://arheostudija.lv/> vai Facebook @eksp.arh.vasaras.skola.

Valda Taylor

Saruna ar Artūru Tomsonu

Artūrs ir tāds kautrīgs – negrib pats par sevi rakstīt. Par arheoloģiskiem jautājumiem viņš labprāt stāsta, bet par sevi pašu viņš nezina, kur sākt.

Artūrs tikai otro reizi viesojas Austrālijā un pirmo reizi šeit apmeklēja 3x3. Pirmais apmeklējums esot bijis ļoti īss - viņš bijis Melburnā un dienu Sidnejā, bet tomēr arī paspējis aizbraukt līdz Ulurū. Šoreiz divās brīvajās dienās pirms 3x3 sākuma jau apskatījis vairākus Sidnejas muzejus.

Kas par Austrāliju viņu pārsteidz? It kā ļoti maz kas – daudz kas te liekoties pazīstams. Itālija un Grieķija vairāk atšķiroties no Latvijas, kā Austrālija. Un kā viņam visvairāk šeit pietrūkst? Viņa meitenes! Gaidīsim nākamo reizi viņus abus!

Viena lieta, ko Artūrs vēlētos, lai 3x3 dalībnieki atceras no viņa stāstījuma? Vajag pašiem lasīt informāciju no dažādiem avotiem un salīdzināt, nevis akli pieņemt visu ko eksperti saka. Artūrs pats ilgus gadus darbojās vēstures rekonstrukcijas klubos Latvijā, līdz konstatēja, ka tur dalībnieki rekonstrukcijās dara viens otram pakaļ, baidīdamies atšķirties. Šis secinājums viņu noveda līdz idejai veidot Latvijas Arheoklubu, kur visiem interesentiem ir iespēja nodarboties ar eksperimentālo arheoloģiju. Klubs šobrīd nomā zemes gabalu Lucavsalā, kur organizē dažādus ar dzīvo arheoloģiju un dabu saistītus izglītības projektus, no kuriem lielākais ir Baltijas eksperimentālā vasaras skola.

Senās prasmes no Artūra varēja arī iemācīties 3x3 dalībnieki, no krama veidojot bultas un citus darba rīkus, kā arī izmantojot izzūdošā vaska metodi, lai no alvas izlietu rotas. Ne tikai ievirzes dalībnieki, bet arī Austrālijas vīstkopības industrija ir ļoti pateicīga Artūram par viņa sniegumu.

Tas, kas viņam ikdienas darbā sagādā vislielāko gandarījumu, ir jaunatklāšanas moments. Divi no spilgtākajiem šādiem momentiem viņa karjerā esot vēstures pieminekļu atklāšana pie Aglonas bazilikas un Svētā Jēkaba baznīcas izpēte, kur viņš atklāja apbedījumus, kas datēti no 14. līdz 18. gadsimtenim.

Interesanti, vai Artūrs vienmēr ir gribējis būt arheologs? Izrādās, ka lai gan viņam ir vienmēr patīcis spēlēties smiltiņās, viņš bērnībā ir arī spēlējis teātri. Skatuves zaudējums ir Latvijas arheoloģijas ieguvums. Vai viņa sniegums 3x3 bija teatrāls, varat spriest paši.

Saruna nobeidzās ar pašu būtiskāko jautājumu. Kāds ir Artūra mīļākais saldais ēdiens? Uz atbildi nebija pat sekundi jāgaida – bez šaubām saldējums! Cerams, ka Artūram būs vēl iespēja izbaudīt kādus Austrālijas saldējumus, pirms viņš ceturtdien dodas atpakaļ uz Latviju.

Iveta Rone

1/2 x 1/2 - Bērni intervē pieaugušos

Komandas dalībnieki: **Zemgaļi** (*Vizma, Aivars, Alfrēds, Bille, Jacinta, Velta*)

Intervija

- Vārds, Uzvārds: Valdis Bormanis
- No kurienes tu esi? No Melburnas
- Kāpēc tu brauc uz 3x3? Es braucu, lai satiktu jaukus cilvēkus no Latvijas un es braucu līdzī manai meitai, mazmeitai un mazdēlam
- Kāda ir tava mīļākā Latvijas pilsēta? Rīga
- Kas ir tavs vismīļākais tautasērps? Tāds, kādu valkā tautumeitas

Komandas dalībnieki: **Līvi** (*Frīda, Helena, Emīlija, Lana*)

Intervija

- Vārds, Uzvārds: Ērika Strazds
- No kurienes tu esi? No Sidnejas
- Kāpēc tu brauc uz 3x3? Man ir bērni un ir jauki
- Kāda ir tava mīļākā Latvijas pilsēta? Rīga
- Kas ir tavs vismīļākais latviešu dancis? Krakovjaks

Komandas dalībnieki: **Sēļi** (*Tija, Nikola, Zemene, Emīlija, Valdis*)

Intervija

- Vārds, Uzvārds: Zanda Šulca
- No kurienes tu esi? No Latvijas un dzīvoju Adelaidē
- Kāpēc tu brauc uz 3x3? Lai dziedātu un labi pavadītu laiku, un lai maniem bērniem būtu jauki
- Kāda ir tava mīļākā Latvijas pilsēta? Man ļoti patīk Kuldīga un Cēsis, bet mana sirds pieder Līvāniem
- Kas ir tava mīļākā tautas deja? Aleksandris, Dirižablis un Vecmāmiņa

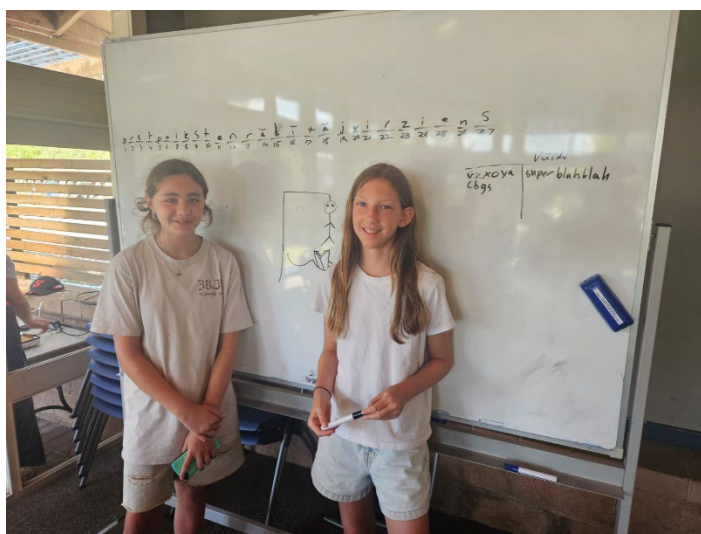

Komandas dalībnieki: **Latgaļi** (Tālis, Leila, Arija, Olita, Raivo)

Intervija

- Vārds, Uzvārds: Inga Laizāne
- No kurienes tu esi? No Jelgavas
- Kāpēc tu brauc uz 3x3? Jo man patīk latvieši Austrālijā
- Kāda ir tava mīļākā Latvijas pilsēta? Rīga
- Kāds ir tavs vismīļākais dzīvnieks? Kaķis

Spodrinājām savu valodu ar Ingu Laizāni

Uz 3x3 saietiem Austrālijā jau trešo reizi brauc mums iemīļotā un iecienītā latviešu valodas skolotāja no Latvijas, Dr. phil. Inga Laizāne. Kā Tauriņa pirmajā izdevumā tika aprakstīts, Ingas “sirdslieta ir darbs ar latviešu diasporu” un apliecinu, ka šī mīlestība izjusti caurvijas visās valodas nodarbībās un katru reizi sastopoties ar Ingu.

Ingai bija iedalītas trīs grupas, ar kurām strādāt: ar bērniem; ar pieaugušajiem, kuri vēlas iegūt latviešu valodas pamatus; un ar tiem, kuri vēlas “papucēt” savas valodas prasmes.

Puduram skaists nosaukums – “Spodrināsim savu valodu”. Ievadījām darbību ar uzdevumu paredzētu Latvijas 3. klases audzēkņiem. Diezgan strauji atklājās, ka šis uzdevums mums pieaugušajiem nebija bez izaicinājumiem, radot mūsos īpašu cieņu pret 9-gadīgajiem skolēniem Latvijā. Seko daži piemēri: Uz jautājumu: “Kurš vārds neiederas? Apse, bērzs, miza, priede?” ne visi izdibināja, ka miza šajā sarakstā neiederas. Kas ir “rādīties”? Lietvārds, skaitļa vārds, darbības vārds vai īpašības vārds? Vai pareizi ir “tūkstots” vai “tūkstotis”? Mūsu pārrunas bija dzīvas un neaprakstāmi jautras, katram pamatojot savu atbildi, atsaucoties, gandrīz vienmēr, uz jaunībā iegūto valodu no vecākiem vai vecvecākiem, vienalga vai dzimām Latvijā vai šeit.

Bija vēl citi pareizrakstības spodrināšanas virzieni, kuri bija apgaismojoši! Iepazināmies ar vairākiem piemēriem, kur runas valodā lieto vienu, bet rakstot ir savādāk. Latviešu valoda nav vienmēr arī tik fonētiska, kā reizēm saka, piemēram “pieklaiks” raksta “pieklājīgs” un “pagaišā” gadā raksta “pagājušajā” gadā. Un tālāk – vai pareizi rakstīt “viskautkas” vai sadalot pa trim vārdiem? Kā pareizi? “Dabīgs” medus vai “dabisks” medus? Un tālāk vēl par vārdu krājumu: kas ir “mednese”, “dardedze” un ko nozīmē “ļūļķēt”?

Dažiem uzdevumiem radās pārsteidzoši risinājumi. Uzdevumā uzminēt profesiju, redzot tikai vienu teikumu bez konteksta, piemēram, – “Ššššš! Klusāk!” pirmais minējums bija “Mamma”! “Atstāsim garus vai tomēr griezīsim nost?” Izskanēja asprātīga atbilde “Pedikīrists”!

Ja uz kādu no augšā minētajiem jautājumiem neesat pārliecināti par atbildi, nākamreiz jānāk valodas pudurā!

Vissirsnīgākā pateicība Ingai par jautrām, interesantām un informatīvām valodas spodrināšanas stundām!

Ceram Ingu redzēt arī turpmākajos 3x3 saietos!

Anita Andersone

Īstie žagariņi jeb zaķausiši

Sastāvdaļas

- 2 olas
- 150 g cukura
- 150 g skāba krējuma
- 500 g kviešu miltu
- 1 g sodas
- garšvielas
- eļļa cepšanai
- pūdercukurs pārkaisīšanai

Pagatavošana

30 min

1. Olas ar cukuru, vaniļu vai citriona miziņu saputo, pievieno skābu krējumu, kas samaisīts ar sodu, pēc tam kviešu miltus un samīca.
2. Pēc tam mīklu izveltnē un sagriež 4 - 5cm platās un apmēram 10 cm garās strēmelēs. Katras strēmeles vienu malu bārkstveidīgi iegriež un, turot pie neiegrieztās malas, strēmeli satin. Vai izveltnē, sagriež 4 - 5 cm platās strēmelēs un tad griež rombiņus. Rombiņam viducī ar nazi iegriež caurumiņu. Pēc tam izver cauri it kā sasietu cilpiņu.
3. Sagatavotos cepumus liek sakarsētā eļļas traukā un cep gaiši brūnus. Atdzisušus kārto traukā un pārkaisa ar pūdercukuru.

Lai labi garšo!

Zolīte

No 11 dalībniekiem fināla spēlē nonāca Aleks Taylor, Ints Puķītis, Andrejs Upenieks un Voldis Kains. Pēc sīvām cīņām Voldis pacēla uzvaras kausu; protams, tāpēc arī viņam krīt atbildība kausu aizvest uz Adelaidi.

Punktu skaits:

Aleks	Ints	Andrejs	Voldis
-27	+13	-3	+17

Novuss

Novusa turnīrā piedalījās 8 spēlētāji: Susannah (kura pēdējā brīdī izdzēsa vīru Edgaru no saraksta, lai pati spēlētu), Voldis, Leks, Daila, Eduards, Danny, James un Valdis. Turnīru spēleja “knock-out” veidā un skatītāji skaļi dalījās ar padomiem, kā labāk spēlēt.

Susannah pirmo reizi mūžā spēlēja novusu un gandrīz uzvarēja spēli pret Voldi, bet beigu beigās Voldis tika līdz galam un cīnījās ar Eduardu čempionāta spēlē. Viens pēc otra viņi iesita kauliņus kabatās, bet spēles beigās Eduards bija uzvarētājs.

Daila Mohr

Trīs paaudzes vienā saietā

Trīsreiztrīs vēstures grāmatā Līga Ruperte raksta, ka 3x3 nosaukums radies vairāku iemeslu dēļ, ieskaitot to, ka piedalās trīs paaudzes. Priecājamies par lielo skaitu trīs paaudžu ģimeņu, kas piedalījušās šogad:

- Mačēni
- Bormaņi
- Harrington
- Grestes
- Marosszeky
- Strazdi
- Upenieki
- Brahmaņi

Pieminot Aigaru Fadejevu

27.12.1975 – 17.12.2024

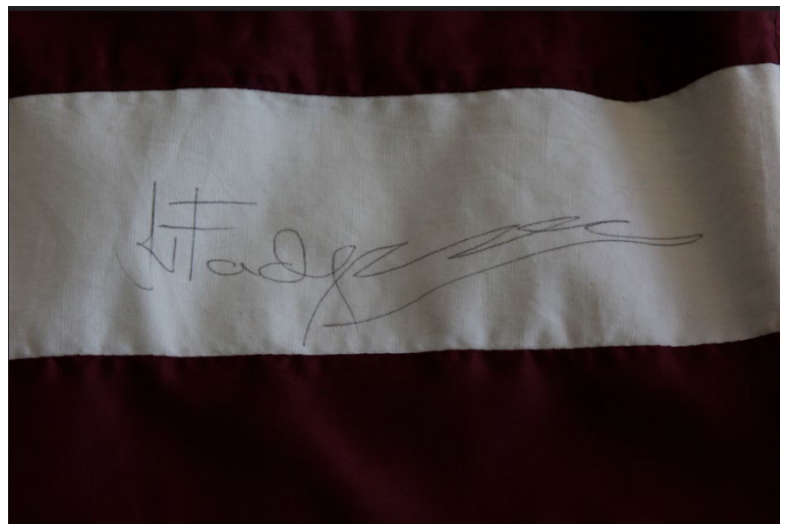
Sidnejas Olimpiskajās spēlēs 2000. g. Aigars Fadejevs bija izcīnījis otro vietu soļošanā. Kādu dienu es biju iegriezusies Sidnejas latviešu namā, rokā pašas šūtais Latvijas karodziņš. Juris Zemītis ieraudzīja un iesaucās, “Baibiņ’, vai varam aizņemties tavu karodziņu? Aigaram Fadejevam vajag.”

Savu karodziņu iedevu ar noteikumu, ka karogu parakstīs un atdos atpakaļ.

Todien notika brīnums. Uzkāpis uz podesta, Aigars Fadejevs droši un lepni augstu gaisā cēla karogu. Tas bija pret Olimpisko spēļu noteikumiem un stingri aizliegts. Kaut kā Aigars bija slepeni karodziņu paņēmis līdz uz podesta.

Visā plašajā pasaulē bija redzams Latvijas karogs.

Baiba Harrington

Atvadu vakars

**Apsveicam Uldi Ozoliņu ar 10. Gada vadību
kā Austrālijas 3 x 3 padomju pārstāvi.**

**Apsveicam Eduardu un Zandu kā nakamos
3 x 3 nometnes vadītājus un tiekamies visi 2026. G.
nometnē Belair, Nunyara**

Dienas norise – pirmdiena, 6. janvāris

8.00 – 9.00	Brokastis
9.00 – 10.00	Pakojamies
10.00	Saieta slēgšana pie karoga
10.30	Pēdējie dalībnieki dodas mājās

LIELS PALDIES MŪSU ATBALSTĪTĀJIEM

Sabiedrības integrācijas
fonds

Kultūras ministrija

Izglītības un zinātnes
ministrija

Met, Dieviņi, zelta krustu (3x3 galda dziesma)

Met, Die - vi - ņi, zel - ta krus - tu Pār šo vi - su is - ta - biņ',

Met, Die - vi - ņi, zel - ta krus - tu Pār šo vi - su is - ta - biņ'.

1. Met, Dieviņi, zelta krustu
Pār šo visu istabiņ'.

2. Lai paēda, kas neēdis,
Lai padzēra, kas nedzēr's.

Ko dziedāšu, ko runāšu?

(3x3 dziesma)

Ko dzie - dā - šu, ko ru - nā - šu, Sve - šu ze - mi

stai - gā - jo - ti, Sve - šu ze - mi stai - gā - jot?

1. Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigājot(i)?	3. Daža laba lakstīgala
Groza savu valodiņ(u).	5. Dziesma mana izdomāta,
Valodiņa Dieva dot(a).
2. Es dziedāšu savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņ(u).	4. Es grozīju sav' dziesmiņu,
Negrozīju valodiņ(u).	

Šķiramiesi mēs, ļautiņi

(3x3 vakara dziesma)

Šķi - ra - mie - si mēs, ļau - ti - ņi, Ga - na la - bi dzi - vo - ju - šī,

Šķi - ra - mie - si mēs, ļau - ti - ņi, Ga - na la - bi dzi - vo - juš'.

1. Šķiramiesi mēs, ļautiņi,
Gana labi dzīvojuš(i).	3. Ar Dieviņu sanācāmi,
Ar Dieviņu šķiramies(i).	5. Ej, Laimiņa, tu pa priekšu,
Es tavāsi pēdiņās(i).
2. Tu ar Dievu, es ar Dievu,
Mēs ar Dievu, labi ļaud(i)s.	4. Ar Dieviņu lai palika
Šī dziesmota istabiņ(a).	6. Nelaid mani to celiņu,
Kur aizgāja ļaunā dien(a).

3 x 3 Sidnejā 2025.g. Rathane